



Warszawa, dnia 4 grudnia 2017 r.

**Opinia do ustawy o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz  
ustawy o ochronie przyrody**

**(druk nr 673)**

**I. Cel i przedmiot ustawy**

Ustawa z dnia 24 listopada 2017 r. o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz ustawy o ochronie przyrody zmierza do uporządkowania regulacji dotyczących usuwania drzew i krzewów z nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków.

W ciągu ostatnich kilkunastu miesięcy przepisy normujące te kwestie były kilkakrotnie nowelizowane i zdaniem Wnioskodawców wymagają ujednoczenia.

Obecnie funkcjonują dwa reżimy administracyjne dotyczące usuwania drzew lub krzewów z nieruchomości.

Pierwszy oparty na przepisach ustawy o ochronie przyrody, która reguluje usuwanie drzew lub krzewów z terenu nieruchomości lub jej części niewpisanej do rejestru zabytków. Drugi – opisany w ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, normujący zasady usuwania drzew lub krzewów z nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków.

Projektodawcy postanowili połączyć oba systemy w ten sposób, aby usuwanie drzew lub krzewów z nieruchomości lub jej części wpisanej do rejestru zabytków, również podlegało przepisom ustawy o ochronie przyrody, regulacji w tym zakresie podstawowej, zawierającej postanowienia dotyczące opłat i kar administracyjnych za wycinkę prowadzoną wbrew przepisom oraz katalog odstępstw określający przypadki, w ramach których usunięcie drzewa lub krzewu nie wymaga zgody organu administracji publicznej.

Zgodnie z art. 36 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami w nowym brzmieniu (art. 1 pkt 1 noweli), pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków

wymagać ma prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru, w tym prac polegających na usunięciu drzewa lub krzewu z nieruchomości lub jej części będącej wpisanym do rejestru parkiem, ogrodem lub inną formą zaprojektowanej zieleni.

W myśl art. 36 ust. 1 pkt 11 tej ustawy (art. 1 pkt 2 noweli), pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków wymagać będzie również podejmowanie innych działań, które mogłyby prowadzić do naruszenia substancji lub zmiany wyglądu zabytku wpisanego do rejestru, z wyłączeniem działań polegających na usuwaniu drzew lub krzewów z terenu nieruchomości lub jej części niebędącej wpisanym do rejestru parkiem, ogrodem albo inną formą zaprojektowanej zieleni.

W zmienianym art. 83a ust. 1 ustawy o ochronie przyrody wskazano z kolei, że zezwolenie na usunięcie drzewa lub krzewu z terenu nieruchomości wydaje wójt, burmistrz albo prezydent miasta, a w przypadku gdy zezwolenie dotyczy usunięcia drzewa lub krzewu z terenu nieruchomości lub jej części wpisanej do rejestru zabytków – wojewódzki konserwator zabytków.

## **II. Przebieg prac legislacyjnych**

Ustawa uchwalona przez Sejm na 52. posiedzeniu w dniu 24 listopada br. pochodziła z przedłożenia poselskiego (druk sejmowy nr 1977, wpłynął do Marszałka Sejmu w dniu 31 października 2017 r.). Projekt ustawy skierowany został do I czytania w Komisji Kultury i Środków Przekazu oraz Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa.

Po przeprowadzeniu II czytania, złożono wniosek o niezwłoczne przystąpienie do trzeciego czytania

Za przyjęciem ustawy głosowało 432 posłów, przy braku głosów przeciw i 2 głosach wstrzymujących się.

## **III. Uwagi szczegółowe**

- 1) Zgodnie z art. 36 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami w nowym brzmieniu (art. 1 pkt 1 noweli), pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków wymagać ma prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót

budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru, **w tym** prac polegających na usunięciu drzewa lub krzewu z nieruchomości lub jej części będącej wpisanym do rejestru parkiem, ogrodem lub inną formą zaprojektowanej zieleni.

Użycie w cytowanym przepisie spójnika „w tym” wskazuje, że usunięcie drzewa lub krzewu wymaga pozwolenia konserwatora tylko wtedy, gdy są one usuwane w ramach prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych. Innymi słowy, usuwanie drzew lub krzewów z nieruchomości wpisanej do rejestru, nie mające związku z prac konserwatorskimi, restauratorskimi lub robotami budowlanymi prowadzonymi przy zabytku, nie będzie wymagało pozwolenia. Jeżeli taki efekt legislacyjny nie był przez autorów noweli zamierzony, konieczne jest przyjęcie następującej poprawki.

*Propozycja poprawki*

*w art. 1 w pkt 1, w pkt 1 wyrazy „w tym” zastępuje się wyrazem „oraz”;*

- 2) W myśl art. 36 ust. 1 pkt 11 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami w nowym brzmieniu (art. 1 pkt 2 noweli), pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków wymagać będzie podejmowanie innych działań, które mogłyby prowadzić do naruszenia substancji lub zmiany wyglądu zabytku wpisanego do rejestru, **z wyłączeniem działań polegających na usuwaniu drzew lub krzewów z terenu nieruchomości lub jej części niebędącej wpisanym do rejestru parkiem, ogrodem albo inną formą zaprojektowanej zieleni**. Uzupełnienie cytowanego przepisu o zaznaczony fragment jest niezrozumiałe, ponieważ jest oczywiste, że usuwanie drzew lub krzewów z terenu nieruchomości niebędącej wpisanym do rejestru zabytkiem nie wymaga pozwolenia konserwatora zabytków. Dodatkowo, art. 36 ust. 1 pkt 11 może być źródłem wątpliwości interpretacyjnych, prowadząc do wniosku, że usuwanie drzew lub krzewów z terenu nieruchomości lub jej części niebędącej wpisanym do rejestru jest wyjątkiem od zasady, że pozwolenia wymaga podejmowanie innych działań, które mogłyby prowadzić do naruszenia substancji lub zmiany wyglądu zabytku.

*Propozycja poprawki*

*w art. 1 w pkt 2, w pkt 11 skreśla się wyrazy „, z wyłączeniem działań polegających na usuwaniu drzew lub krzewów z terenu nieruchomości lub jej części niebędącej wpisanym do rejestru parkiem, ogrodem albo inną formą zaprojektowanej zieleni”;*

- 3) Zgodnie z art. 36 ust. 1 pkt 11 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami w dotychczasowym brzmieniu, pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków wymaga podejmowanie innych działań, które mogłyby prowadzić do naruszenia substancji lub zmiany wyglądu zabytku wpisanego do rejestru, w tym usuwanie drzew lub krzewów z nieruchomości, **z wyjątkiem przypadków prowadzenia akcji ratowniczej przez jednostki ochrony przeciwpożarowej lub inne właściwe służby ustawowo powołane do niesienia pomocy osobom w stanie nagłego zagrożenia życia lub zdrowia**. Ponieważ z art. 36 ust. 1 pkt 11 w nowym brzmieniu usunięto zaznaczony fragment, a ratio legis takiego zabiegu nie zostało w ogóle podjęte w uzasadnieniu do projektu ustawy, nasuwa się pytanie, czy był to zabieg zamierzony.
- 4) W art. 2 w pkt 1 w lit. a noweli zaproponowano modyfikację art. 83 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Obecnie zmieniany przepis brzmi: „Usunięcie drzewa lub krzewu z terenu nieruchomości lub jej części niewpisanej do rejestru zabytków może nastąpić po uzyskaniu zezwolenia wydanego na wniosek:”. Po zmianie: „Usunięcie drzewa lub krzewu z terenu nieruchomości **lub jej części** może nastąpić po uzyskaniu zezwolenia wydanego na wniosek:”. Zaznaczona fraza była częścią fragmentu „nieruchomość lub jej części niewpisana do rejestru zabytków”, który – tak jak został w tej formie wprowadzony do ustawy o ochronie przyrody nowelizacją z dnia z dnia 22 czerwca 2017 r, powinien zostać z niej w całości usunięty – w przeciwnym wypadku przepis traci sens. Poprawka koryguje także błąd legislacyjny zawarty w sposobie zapisu zmiany.

*Propozycja poprawki:*

*w art. 2 w pkt 1 lit. a otrzymuje brzmienie:*

*„a) w ust. 1 we wprowadzeniu do wyliczenia skreśla się wyrazy „lub jej części niewpisanej do rejestru zabytków”;*

- 5) W świetle art. 36 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami w nowym brzmieniu (art. 1 pkt 1 noweli), **pozwolenia** wojewódzkiego konserwatora zabytków wymagać ma prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru, w tym prac polegających na usunięciu drzewa lub krzewu **z nieruchomości lub jej części będącej wpisany do rejestru parkiem, ogrodem lub inną formą zaprojektowanej zieleni**. Z kolei art. 83a ust. 1

(art. 2 pkt 2 noweli) i kolejne zmieniane przepisy ustawy o ochronie przyrody wskazują, że wojewódzki konserwator zabytków wydaje **zezwoenie** na usunięcie drzewa lub krzewu z **terenu nieruchomości lub jej części wpisanej do rejestru zabytków**.

Porównanie obydwu regulacji nasuwa dwojakiego rodzaju wątpliwości. Po pierwsze, na podstawie art. 36 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, wojewódzki konserwator zabytków wydaje pozwolenie, natomiast w oparciu o art. 83a ust. 1 ustawy o ochronie przyrody miałby wydawać zezwolenie. Nie wiadomo więc, czy intencją ustawodawcy było, aby konserwator wydawał dwa dokumenty – czy też w zmienianym art. 83a ust. 1 ustawy o ochronie przyrody wskazano na pozwolenie wydawane przez konserwatora zabytków w oparciu o ustawę o ochronie zabytków (poprawka uwzględnia tę ewentualność).

Po drugie, przepisy obydwu ustaw różnią się zakresem przedmiotowym – wprowadzone w ustawie o ochrony przyrody pojęcie „zezwoenia na usunięcie drzewa lub krzewu z terenu nieruchomości lub jej części wpisanej do rejestru zabytków” jest szersze od „pozwolenia na usunięciu drzewa lub krzewu z nieruchomości lub jej części będącej wpisany do rejestru parkiem, ogrodem lub inną formą zaprojektowanej zieleni”, o którym mowa w ustawie o ochronie zabytków.

#### *Propozycja poprawek*

*w art. 2:*

- a) w pkt 2 wyrazy „a w przypadku gdy zezwolenie dotyczy usunięcia drzewa lub krzewu z terenu nieruchomości lub jej części wpisanej do rejestru zabytków – wojewódzki konserwator zabytków” zastępuje się wyrazami „a w przypadku gdy zezwolenie dotyczy usunięcia drzewa lub krzewu nieruchomości lub jej części będącej wpisany do rejestru parkiem, ogrodem lub inną formą zaprojektowanej zieleni – wojewódzki konserwator zabytków wydaje pozwolenie”,*
- b) w pkt 3 w lit a i b oraz w pkt 4 wyrazy „na terenie nieruchomości lub jej części wpisanej do rejestru zabytków” zastępuje się wyrazami „na nieruchomości lub jej części będącej wpisany do rejestru parkiem, ogrodem lub inną formą zaprojektowanej zieleni”.*

*Maciej Telec*

*Główny legislator*